

נו:

הניזקין פרק חמישי גיטין

מסורת הש"ס

עין משפט
גר מצוהא [ומי] פ"ג מהל' ת"ת
ה' י' טו"ט י"ד סיון
רמז פ"ה ס"א:

תורה אור השלם

1. אלה נכחו ורצו ורצו
ונגב ונאק פ"ר ורצו
בדמים נגא נגא ר' ב
2. להעלות חמה לנשם
נקם נתיני את דמה על
צוהי' סלע לבלתי
הכסות יחזקאל כ"ח
3. ויש יעקב אל יצחק
אביו וימשיך ויאמר הקל
קול יעקב והיה יד
עשה בראשית כ"ב
4. בשוט לשון תחבא
ולא חירא משר כ"ב
יבא: איוב ה' כ"א
5. על נהרות כבל שם
ישבנו גם ככתי' בוכרנו
את ציון תהלים קל"א
6. זכר י' לבני אדם את
יום ירושלים האמורים
ערו ערו עד היסוד כ"ה
תהלים קל"ז
7. אמר ארני מבשן
אשיב אשיב ממצולות
י' תהלים ס"ח כ"ג
8. כי עלך הורגנו כל
היום נחשבנו כצאן
טבח: תהלים מ"ד כ"ג
9. אבני י' אלהים אשר
הוצאתה מארץ מצרים
מבית עבדים לא ידע
לך אלהים אחרים על
פני שמו כ"ב
10. וכן לאלהים יתום
בלתי ל' לבד:
שמות כ"ט
11. כי לא תשתחווה
לאל אחר כי י' קנא שמו
אל קנא הוא:
שמות ל"ד י'
12. שמע ישראל י'
אלהינו י' אחד:
דברים י' ד'
13. וידעת היום והשבת
אל לבבך כי י' הוא
האלהים בשמים ממעל
ועל הארץ מתחת אין
עוד: דברים י' ל"ט
14. את י' האמרת היום
להיות לך לאלהים
וללכת בדרךיו ולשמור
חקיו ומצותיו ומשפטי
ולשמע בקול אמו
משנה ע"ר ב"רד"ק ואמר
כל הקם אמן:
דברים כ"ו י"ח
15. מושיב עקרת הבית
אם תבנים שנתה הללו
י' תהלים קי"ג ט'
16. זאת התורה אדם כי
ישות באהל כל הקא אל
האהל וכל אשר באהל
ישות שבעת ימים:
מסדר ט"ז י'

ולא נח אייתי תינוקות של בית רבן קטל עילווה ולא נח א"ל זכריה וזכריה טובים שבהן איבדתי נחא לך דאבריהו לכולהו כדאמר ליה הכי נח בההיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה אמר ומה אם על נפש אחת כך הווא גברא דקטל כל הני נשמתא על אחת כמה וכמה ערק אול שדר שומר פרטתא בביתיה ואגרי' תנא ⁶נעמן גר תושב היה נבחראדן גר צדק היה מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים מאן אינון שמעיה ואבטליון היינו דכתיב ²נתיני את דמה על צחיה סלע לבלתי הכסות ³הקול קול יעקב והיה יד עשו הקול זה אדריינוס קיסר שהרג באלכסנדריא של מצרים ששים רבוא על ששים רבוא ארבעת אלפים רבוא והיה יד עשו זה אספיינוס קיסר שהרג בכתד ביתר ארבע מאות רבוא ואמרי לה ארבעת אלפים רבוא והיה יד עשו זה הרשעה שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו והגליטנו מארצנו דבר אחר הקול קול יעקב אין לך תפלה שמועלת שאין בה מורעו של יעקב והיה יד עשו אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מורעו של עשו והיינו דא"ר אלעזר ⁷בשוט לשון תחבא בחירוריו לשון תחבא אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ⁸על נהרות כבל שם ישבנו גם בכינו בוכרנו את ציון מלמד שהראוהו הקב"ה לדוד חורבן בית ראשון וחורבן בית שני חורבן בית ראשון שנאמר על נהרות כבל שם ישבנו גם בכינו בית שני דכתיב ⁹זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה אמר רב יהודה אמר רבי אמרי לה במתניתא תנא מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים אמרו אם אנו טובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא דרש להן הגדול שבהן ¹⁰אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים מבשן אשיב מבין שיני אריה אשיב ממצולות ים אלו שטובעין בים כיון ששמעו ילדות כך קפצו כולן ונפלו לתוך הים נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו מה הללו שדרכן לכך כך אנו שאין דרכנו לכך על אחת כמה וכמה אף הם קפצו לתוך הים ועליהם הכתוב אומר ¹¹כי עלך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחא ורב יהודה אמר זו אשה ושבעה בניה אתיוהו קמא לקמיה דקיסר אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹²אנכי ה' אלהיך אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹³זוהי לאלהים יחרם אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹⁴את ה' האמרת וגו' וה' האמרת היום כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותו באומה אחרת א"ל קיסר אישרי לך גושפנקא וגחין ושקליה כי היכי דלימרו קביל עליה הרמנא דמלכא א"ל חבל עלך קיסר חבל עלך קיסר על כבוד עצמך כך על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה אפקוהו למיקטליה אמרה להו אימיה יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא אמרה לו בניי לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מוצב אחד ואני עקדתי שבעה מוצבות אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה יצתה בת קול ואמרה ¹⁵אם תבנים שמהו ר' יהושע בן לוי אמר זו מילה שניתנה בשמיני ר' שמעון בן לקיש אמר אלו ת"ח שמראין הלכות שחיטה בעצמן דאמר רבא כל מילי ליחוי איניש בנפשיה בר משהויה ודבר אחר רב נחמן בר יצחק אמר אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי תורה כדר' שמעון בן לקיש ¹⁶דאמר ר"ש בן לקיש ¹⁷אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם שנאמר ¹⁸זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ארכיעים סאה קצוצי

(א) סנהדרין י"ז ע"פ.
(ב) ברכות פ"ג שבת פ"ג.
(ג) דף נ"ה: (ד) ופ"ה ח"ס.
פ"ו י"ח. ד"ה ואלן.
(ה) נספחים שלחן הש"ס.
אנכי ולא יהיה מלך.
ונבחרה לא היה מלך קהל
אלא ח"ל אשר לך גושפנקא
מהרש"ג.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גר תושב היה.
פ"ו ע"ד דף פ"ג:

מוסף רש"י

שנאמר זאת התורה
אדם כי ימות באהל.
זאת המורה היק מלך.
באדם שמוט נאלי מורה
(ברכות פ"ג).

אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה סח לי זקן אחד מאנשי ירושלים בבקעה זו הרג נבחראדן רב מבחים מאתים ואחת עשרה רבוא ובירושלים הרג תשעים וארבע רבוא על אבן אחת עד שהלך דמן ונגע בדמו של זכריה לקיים מה שנאמר ירמיהו בדמים נגעו ¹אשכחיה לדמיה דזכריה דהוה קא מרתח וסליק אמר מאי האי אמרו ליה דם זכרים דאשתפוך אייתי דמי ולא אידמו אמר להו אי אמריתו לי מוטב ואי לאו מסריקנא לכשרייכו במסרקי דפרזלי אמרי ליה מאי נימא לך נביא הוה בן דהוה קא מוכח לן במילי דשמאי קמינן עילויה וקטלינן ליה והא כמה שנין דלא קא נייח דמיה אמר להו אנא מפייסנא ליה אייתי סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה קטל עילויה ולא נח בחורים ובתולות קטל עילויה

שער פירעסא.
שנאמר כי לא יעשה עוד ענדך וגו' (מ"ד ה):
לחם.
הא דלמרינן
לעילג של ידי לשון הרע חרש הבית
ונהרגו כמה רבנות: כסרימורי לשון.
במריבת לשון כמו אל תחחר (תהלים
ל"ו: ש"ט לשון. שבע מכה: לקלון.
ילדים למשכן זכור וילדות לפלגשים:
כסן. בין שן טטריקון: שדרכן לכך.
לתשמים ואין קלון מרובה קלון שלט:
ו אשה. הורגנו כל היום: האמרה.
יחדת: גושפנקא. חותמי שולמי
טובעיה כי כדי שמהל נראה משתחווה
לה: הרמנא דמלכא. שולטנות המלך
קנל עליו לעשות: ו מילה. הורגנו כל
היום דומינן דמיי: בר משמיט. שמה
יתחננו בגורו: דבר אחר. נרעה ומלכות
נגעים מפני שמסוכן לקפון עליו:
קצוצי

ולא נח אייתי תינוקות של בית רבן קטל עילווה ולא נח א"ל זכריה וזכריה טובים שבהן איבדתי נחא לך דאבריהו לכולהו כדאמר ליה הכי נח בההיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה אמר ומה אם על נפש אחת כך הווא גברא דקטל כל הני נשמתא על אחת כמה וכמה ערק אול שדר שומר פרטתא בביתיה ואגרי' תנא ⁶נעמן גר תושב היה נבחראדן גר צדק היה מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים מאן אינון שמעיה ואבטליון היינו דכתיב ²נתיני את דמה על צחיה סלע לבלתי הכסות ³הקול קול יעקב והיה יד עשו הקול זה אדריינוס קיסר שהרג באלכסנדריא של מצרים ששים רבוא על ששים רבוא ארבעת אלפים רבוא והיה יד עשו זה אספיינוס קיסר שהרג בכתד ביתר ארבע מאות רבוא ואמרי לה ארבעת אלפים רבוא והיה יד עשו זה הרשעה שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו והגליטנו מארצנו דבר אחר הקול קול יעקב אין לך תפלה שמועלת שאין בה מורעו של יעקב והיה יד עשו אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מורעו של עשו והיינו דא"ר אלעזר ⁷בשוט לשון תחבא בחירוריו לשון תחבא אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ⁸על נהרות כבל שם ישבנו גם בכינו בוכרנו את ציון מלמד שהראוהו הקב"ה לדוד חורבן בית ראשון וחורבן בית שני חורבן בית ראשון שנאמר על נהרות כבל שם ישבנו גם בכינו בית שני דכתיב ⁹זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה אמר רב יהודה אמר רבי אמרי לה במתניתא תנא מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים אמרו אם אנו טובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא דרש להן הגדול שבהן ¹⁰אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים מבשן אשיב מבין שיני אריה אשיב ממצולות ים אלו שטובעין בים כיון ששמעו ילדות כך קפצו כולן ונפלו לתוך הים נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו מה הללו שדרכן לכך כך אנו שאין דרכנו לכך על אחת כמה וכמה אף הם קפצו לתוך הים ועליהם הכתוב אומר ¹¹כי עלך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחא ורב יהודה אמר זו אשה ושבעה בניה אתיוהו קמא לקמיה דקיסר אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹²אנכי ה' אלהיך אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹³זוהי לאלהים יחרם אפקוהו וקטלוהו ואתיוהו לאידך אפקוהו וקטלוהו אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה ¹⁴את ה' האמרת וגו' וה' האמרת היום כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותו באומה אחרת א"ל קיסר אישרי לך גושפנקא וגחין ושקליה כי היכי דלימרו קביל עליה הרמנא דמלכא א"ל חבל עלך קיסר חבל עלך קיסר על כבוד עצמך כך על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה אפקוהו למיקטליה אמרה להו אימיה יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא אמרה לו בניי לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מוצב אחד ואני עקדתי שבעה מוצבות אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה יצתה בת קול ואמרה ¹⁵אם תבנים שמהו ר' יהושע בן לוי אמר זו מילה שניתנה בשמיני ר' שמעון בן לקיש אמר אלו ת"ח שמראין הלכות שחיטה בעצמן דאמר רבא כל מילי ליחוי איניש בנפשיה בר משהויה ודבר אחר רב נחמן בר יצחק אמר אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי תורה כדר' שמעון בן לקיש ¹⁶דאמר ר"ש בן לקיש ¹⁷אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם שנאמר ¹⁸זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ארכיעים סאה קצוצי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones